

Zöldy Pál

Kaptató

KAPTATÓ
Zöldy Pál gondolatai a keresztről

Grafika:
Somogyi Győző

Szerkesztette:
Kende Kata

© Zöldy Pál, 2015

Felelős kiadó:

Nyomdai kivitelezés:
Asperján Nyomda
8790 Zalaszentgrót, Batthyány Lajos u. 5.

Előszó

Via crucis, via dolorosa – eredetileg az a kb. 1,5 km-es útvonal, melyen Jézus a kereszttel a Praetoriumtól (Gabbata) kiment a Golgotára. Ma olyan ájtatosság, aminek segítségével a keresztény hívek Jézus szenvedésein és keresztre feszítésének eseményein elmélkedhetnek. Ennek gyakorlásához zárt térben (általában templomban) vagy szabadban (általában hegyen) elhelyeznek 14 állomást (stációt).

Jézus keresztútjának néhány állomását nagyon korán kövel vagy kápolnával jelölték meg. A hagyomány szerint Jézus anyja és egy-egy tanítvány a föltámadás után naponta végigjárta az úgynevezett szent körutat: *Utolsó vacsora terme – Annás és Kaifás háza – Golgota – Szentsír – Praetorium – Gecsemáné kert – Olajfák hegye – Kidron-völgy – Sion hegye.*

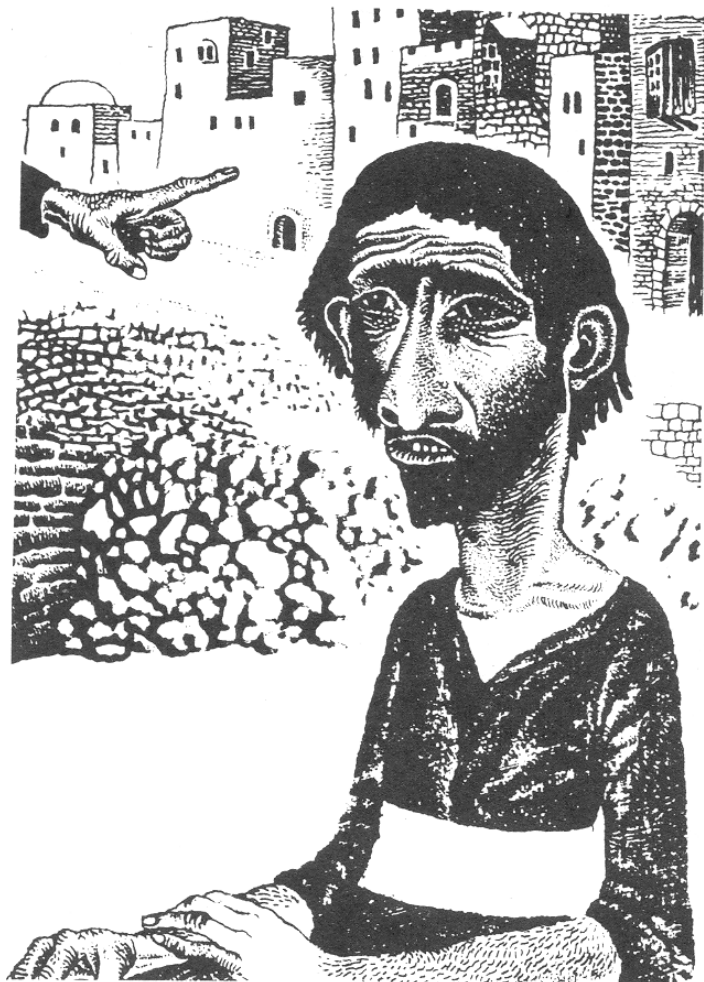
A 14. századtól a ferencesek által vezetett zarándokok ugyanezt az útvonalat, vagy a Praetorium-Szentsír közti 14 emlékhelyet (nem egészen azonosak a maiakkal) járták keresztútként. A stációk száma változó volt (7, 12, 14), ehhez később egy 15. állomást is (Jézus feltámad a halálból) csatoltak sok helyen.

A ferences rend volt a legbuzgóbb terjesztője a keresztúti ájtatosságnak, akik „*szent circulus*”-nak, azaz szent körjáratnak nevezték. Különösen a Porto Maurizio-i Szent Lénárd római ferences tűnt ki a keresztúti ájtatosság terjesztésében és tulajdonképpen ő volt az, aki ezt az ájtatosságot rendszeresítette. 1731-ben és 1742-ben a búcsúk kongregációja az általa meghatározott formát fogadta el. Épp ezért a pápák a keresztutak felállításának jogát a ferencesekre bízták, akik esetleg másokat is felruházhatnak e hatalommal.

Somogyi Győző grafikái már 30 éve is megrendítettek engem, mert a megváltandó embert ábrázolják. Irgalommal, ahogy Isten láthat bennünket.

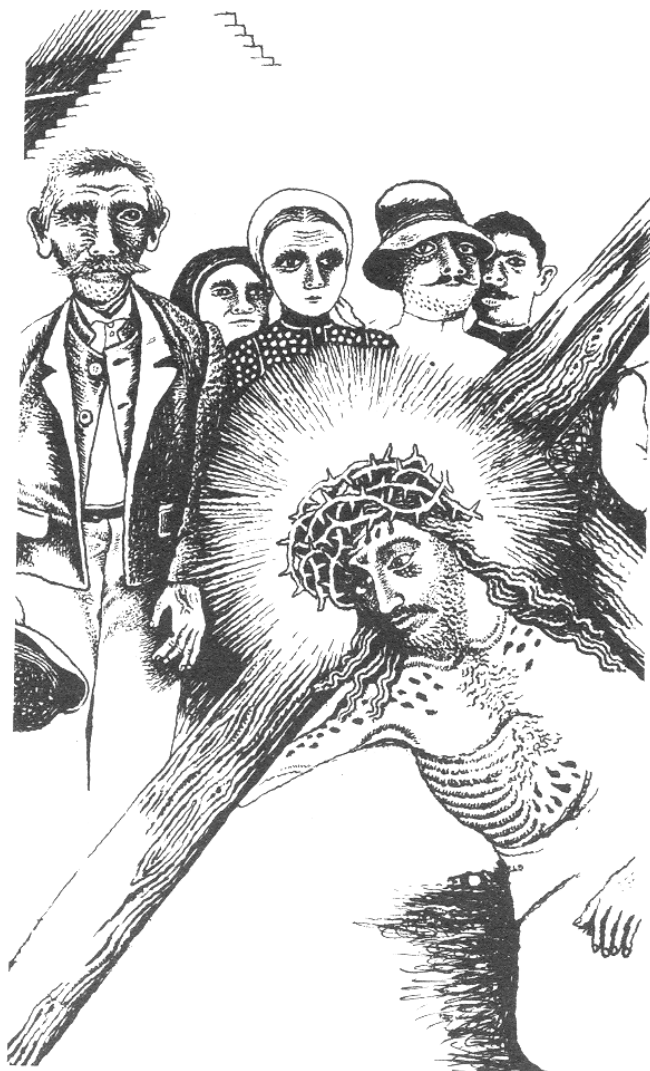
Zöldy Pál

PONCIUS PILÁTUS HALÁLRA ÍTÉLI JÉZUST

Arómai helytartó maga sem tudja, mit tegyen. Többször is próbál egéruat adni ennek az ismeretlen fogolynak, de hiába. A megváltás megrendítő eseménye nem a kortársak szándékának volt következménye. Fontos tanítást hordoz viszont, hogy hogyan kerülhetünk bele a nagy történetbe. Vannak pillanatok, amelyek nélkülünk is megtörténnek, ne fontoskodjunk! De, amikor közbe kell lépünk, szólaljunk meg! Ne járjunk úgy, mint Pilátus. Apor Vilmos püspökünk megszólalt. Odaállt az óvóhely ajtajába, a gépfegyver elé. Nem volt esélye. Mégis megtette, és megmentette a fenyegetetteket. Sokan lettek vér árán tanúvá, mert engedték, hogy a szívükbe írott törvény vezesse őket. És lettek szentek és boldogok, mint Teréz anya, Maximilián Kolbe, vagy Árpád-házi Szent Erzsébet. Mert megszólaltak, ha kellett, és tudtak hallgatni, ha a csend többet mondott.

JÉZUS VÁLLÁRA VESZI A KERESZTET

A keresztény emberek tudni vélik, hogy mi a kereszt. Még azt is tudják hány szeg tartotta az Üdvözítőt! Némelyek úgy tartják, hogy a „keresztény” szó töve a kínzó eszközt jelölő szó lenne. Ismerik az igét: „Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét!” Csakhogy Jézus nem arról akar meggyőzni bennünket, hogy az ő keresztjét cipeljük, hanem arról, hogy a sajátunkat. A sajátunkat, de olyan módon, ahogyan ő tette.

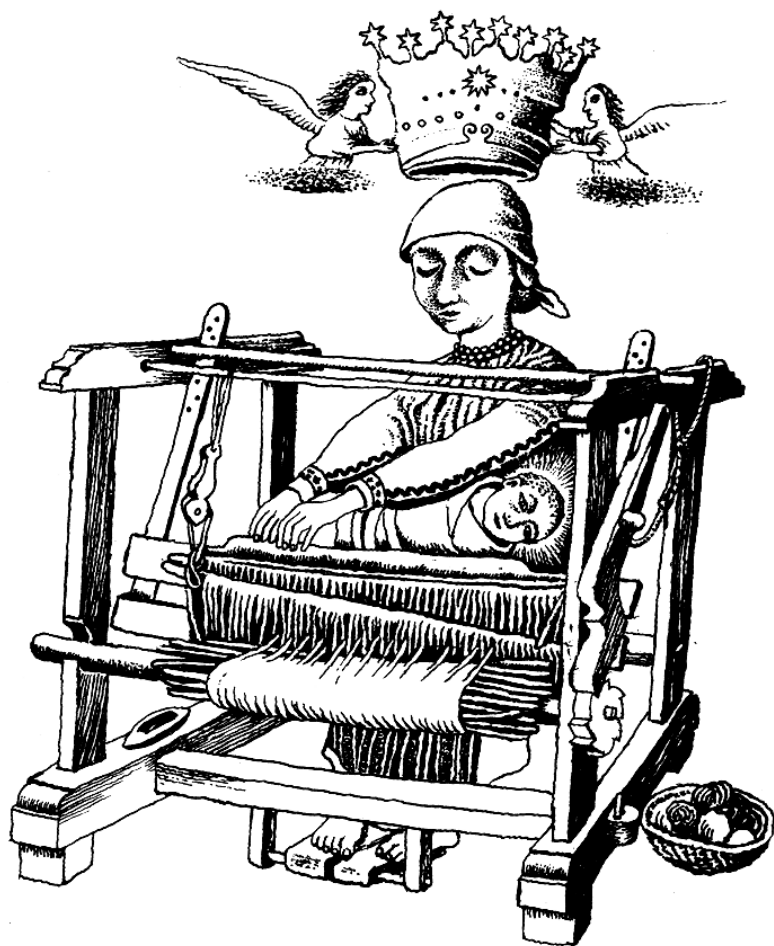
Nem húzódozva. Tudta, hogy a kereszt az eszköze annak, hogy beteljesítse a megváltás művét. Érezte a súlyát. Keserves ez az eszköz! S a keresztény embernek minden reggel fel kell vennie. Én pedig duzzogok és elégedetlenkedek. A krisztusi példa ember feletti teljesítményt vár tőlem. Nem azt mondja, add a feleslegedet, hanem azt, hogy adj kenyeret az éhezőnek. Osszad meg az utolsó falatodat! A „keresztény” szó alapja ugyanis: krisztusi.

JÉZUS ELŐSZÖR ESIK EL A KERESZTTTEL

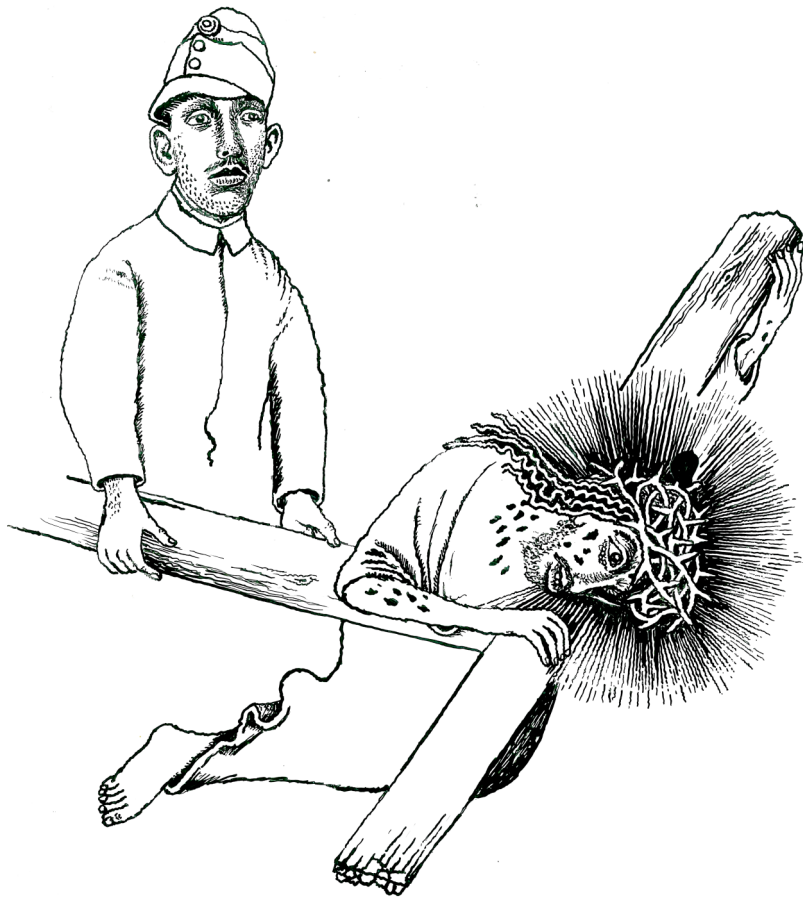
Kereszt nélkül is eleshet az ember. Bármilyen teher nélkül is. Mert nem jól ítélte meg a helyzetet. Mert nem vette észre a járdaszegélyt, vagy kiálló követ. Azt a buktatót, a fix pontot, melyet Archimedesz nem talált, hogy kifordítsa sarkából a Földet! Ahonnan mindent újra kell rendezni, újra kell kezdeni. Fel kell állni. Amikor elesni látunk valakit, mindig megdöbbentő. Azt jelenti, hogy nincsen rendben valami. Felborul a világ. A kimért pályát elhagyja, a biztonságot elveszti, aki a földre esik. Odaszaladok? Felemelem? Vagy azt gondolom, hogy az ő baja?

JÉZUS SZENT ANYJÁVAL TALÁLKOZIK

Sok édesanyának álma: a fia. Aztán valahogyan elfogadja, ha álma nem teljesen úgy valósul meg, ahogy elképzelte. Szoros kapcsolat van anya és fia között. A népdalok is az édesanyához szólnak, de még a katona dalok sem az édesapát szólítják meg. Alapozó, legfontosabb emberi kapcsolatunk. Az első elfogadás élmény. Az Ő hangja, testének rezdülései az első emlékeink. Énekel és mesél nekünk, nem is szólva arról, hogy táplál, amikor éhesek vagyunk és lázunkat csillapítja, ha kell. Milyen fájdalom látni az anyának a fiát, akin nem tud segíteni. Nem tudja átvenni a terhét. És Jézus anyja nem fut oda, nem töri át a katonák gyűrűjét, hogy segíteni akarjon. Mert tudja, hogy Jézus felnőtt, már nem kisgyermek és a maga útját kell járnia. Én el tudom-e viselni, ha a gyermekem küszködik, szenved? Tisztelem-e az ő útját? Tudom-e, hogy neki egyedül kell felmennie a hegyre? S azzal segíték a legtöbbet, ha elengedem.

CIRENEI SIMON SEGÍT VINNI A KERESZTET

Micsoda esély! Ott nézelődik az út szélén, és belekerül a történetbe! Amennyire magától értetődő az édesanyák részvétele az életünkben, olyannyira sajátos más az apák, férfiak jelenléte és történetalakító ereje. Ahogyan ennek a férfinak sem volt magától értetődő, hogy segítsen vinni Jézus terhét – ugyanígy az apák számára sem magától értetődő ez a szerep. Cirenei Simont meg kellett szólítani! A nehézség csupán annyi, hogy ha meg is szólítanak, könnyen elengedem a fülem mellett. Pedig milyen nagy lépést tesz az, aki kér valamit tőlem. Nagylelkűvé, nagyvonalúvá, adakozóvá válhatok a szava által. Megnövekedik a jelentőségem, ha kérnek és nem elvárják tőlem, hogy észre vegyem a szükségét. Hát halljam meg, ha szólítanak! Tegyem érzékenyé magam. A fülemet, de a szememet is, hogy meglássam, ha szükség van rám. Hiszen nem máshol, de a Golgotára vezető út szélén állok s Krisztus pillant rám!

VERONIKA KENDŐT NYÚJT JÉZUSNAK

Saját személyes holmiját adja oda. Mikor elkéri tőlünk valaki a ruhadarabunkat, idegenkedünk odaadni. Elkérik a kalapomat, még fertőzést is kaphatok! Milyen bizalmi dolog és közelség feltételezése ez. Pedig a szentek legendáiban nem is egyszer olvassuk, hogy valaki, például szent Erzsébet egyenesen az ágycsészét adta át a szegény koldusnak. Ugyan hol tennék ezt meg, ma mindenféle tusfürdők, finom frottír törölközők és arcszeszek, eldobható papír zsebkendők világában? Odaadom, de utána többet nem használom, kidobom inkább... Veronika nem a levetett holmiját adta át! Oda merem-e adni a személyes holmimat, hogy enyhítsem valaki szenvedését? Pedig, ha tudnám, hogy Jézusnak adtam kölcsön, utána milyen büszkén mutogatnám az esernyőmet, vagy pulóveremet, sapkámat! De hát nem Neki adtad oda? Akárhányszor is?

MÁSODSZOR ESİK EL

V valami „nem úgy van”, ahogyan elképzeltem, elterveztem. Kiszolgáltatóttá válok. Mert ha elesem, akkor azt nem csinálom, hanem történik velem. Kiderül, hogy vannak csontjaim, mert sajognak az ütéstől, van bőröm, mert vérzik, ahol fölszakadt. A gyengeségem derül ki ebben a pillanatban, az alkalmasságom kérdőjeleződik meg. És ki az, aki mellettem áll ilyen pillanatban? Senki. Egyedül vagyok, tapintom a földet, a talajt, padlót vagy szőnyeg rojtjait. Számban a vér íze sós, még a szagok is mások, mint amiket eddig éreztem. Teljesen új nézőpontot kapok. Fölém tornyosul a világ. Sose láttam eddig így. Jézus amikor elesett, ott a földön fekvve engem talált. Hozzám érkezett, hogy el bírjam viselni, a port amelyből fölmarokolt a Teremtő. Hogy el tudjam viselni a gyengeséget. Föl kell álljak. De ha nem is álltam fel, már nem vagyok egyedül.

JÉZUS SZÓL A SIRÁNKOZÓ ASSZONYOKNAK

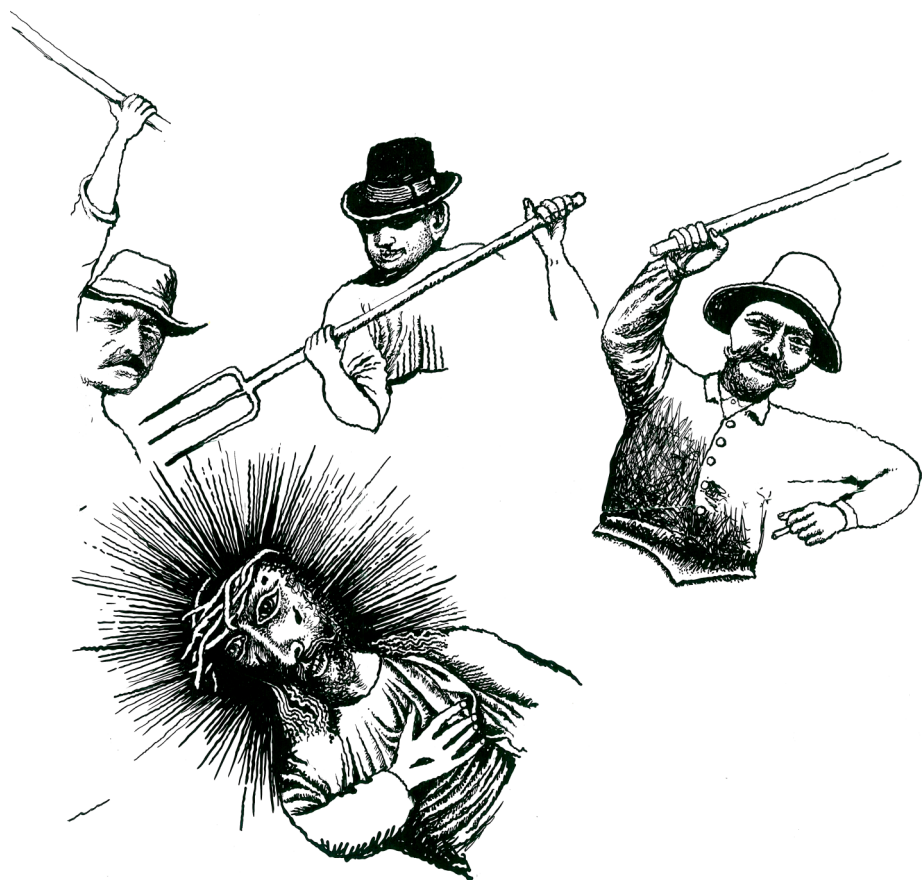
„Mikor Krisztus Urunkot fölfeszítették és tiszta meztelenül vót a keresztén, nem engedék sönkét oda. És akkor egy asszony odamönt, odafutott a katonák között. Meg is verték, megragdalták, de sömmivel nem törődött. Az kötötte át a Krisztus Urunkot, az az asszony. És akkor megállotta arval, hogy előre fog tudni Mindent.”

(Parasztbiblia)

”

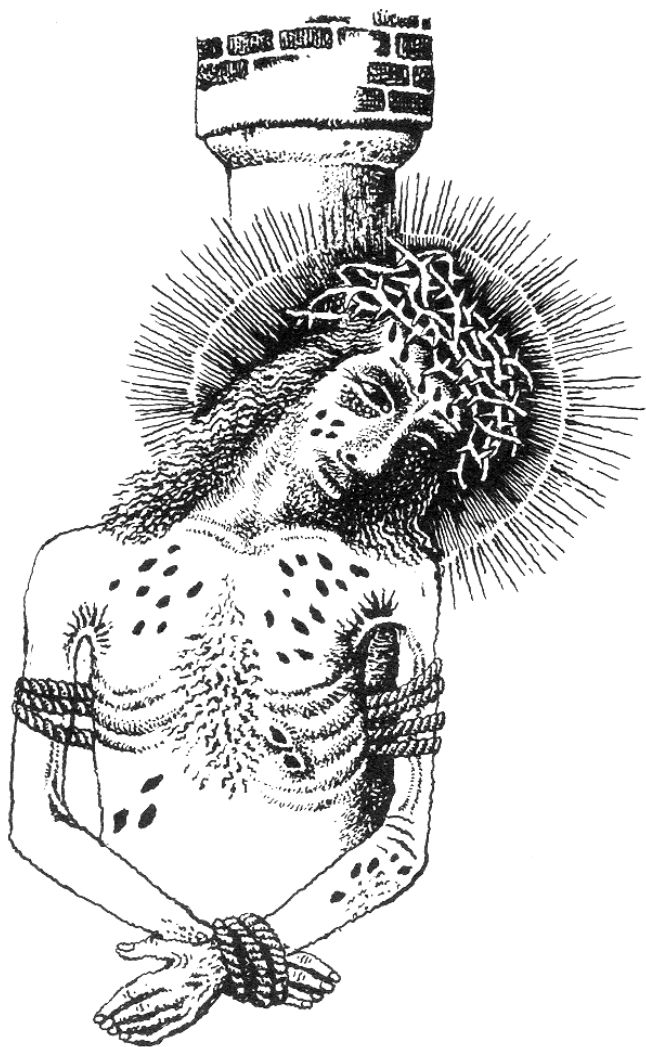
Magatokat és gyermekeiteket sirassátok!” (Jn 23, 28) Bizony hajlamos vagyok mást sajnálni, miközben én vagyok bajban. Mert egyszerűbb más szánakozni, mint a saját sorsomon változtatni. Az asszonyok különben is hamar könnyekre fakadnak, mert együtt érzők. Ők anyák, gyereket nevelők, figyelmük nagyon iskolázott. Ez kell is a gyerekek felnevelése során. De Jézus nem együttérzésre vágyik, különösen nem a nők együttérzésére. Az ő férfi természete a férfiak között csiszolódott, tudja, hogy amit vállalt, azt egyedül kell véghezvinnie.

HARMADSZOR ESİK EL

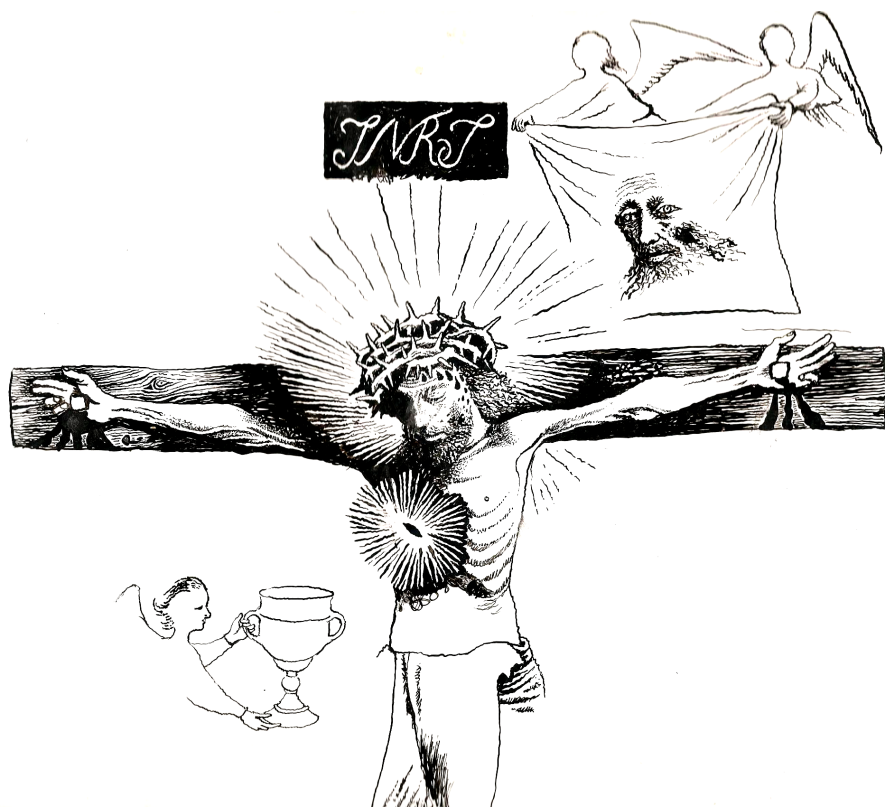
Csak most az egyszer fölállni még! De hiába, hogy leveszik róla a kereszt gerendáit, hiába rángatják. Nincs már erő. Fölállna, de a föld, a talaj nem engedi. Húzza le magához. Maradj! Pihenj! Hagyd őket! – szól a talaj együttérzőn. Arca a földön, szájában por, szemében izzadság. Nem is lát. Körülötte a zsvivaj mindent beborít, de hallja az ordítást, hogy „tovább”! És föl kell állni! S úgy kell fölállnod Jézus, hogy emeled magaddal a hegy összes szikláját, a földet, a búzamezőt, a fügefát! Fölemelni a szőlőt, a bort, a kenyeret, a Genezáreti tavat, az összes halaival, bárkáival és a halászokkal együtt. Jézusom, kimerültél, sok vért vesztettél! És még mindig van annyi, amivel tisztára tudsz mosdatni bennünket! Nem csak az apostolok lábát, hanem kivétel nélkül mindenkit, aki eléd áll.

MEGFOSZTJÁK RUHÁITÓL

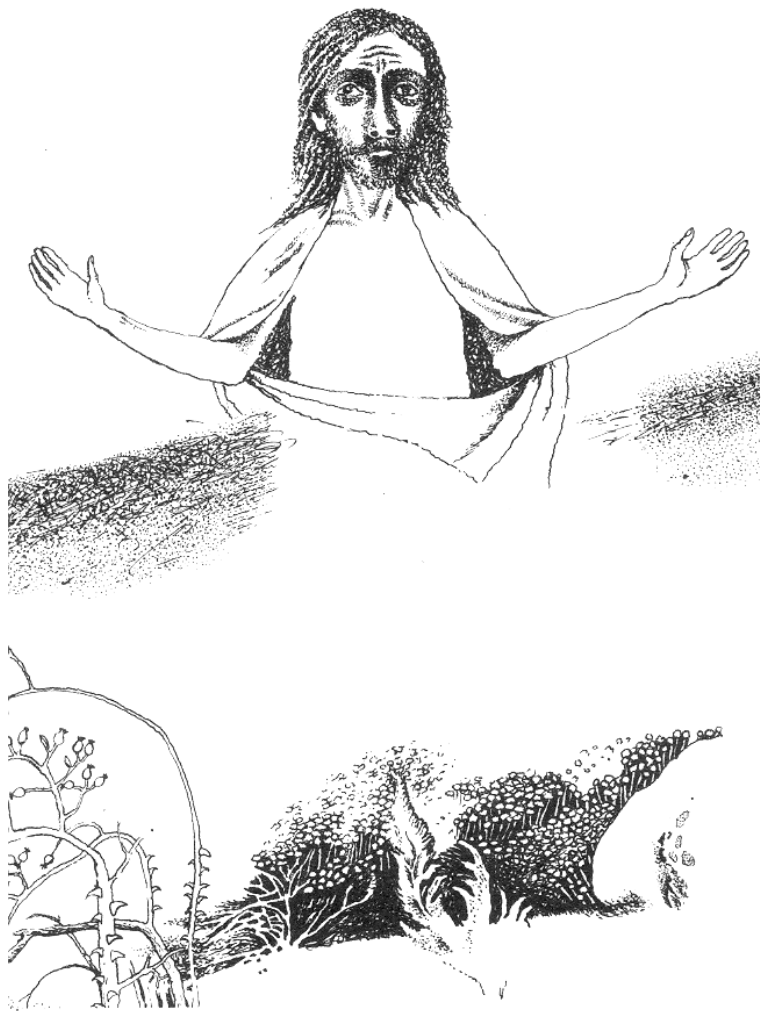
Mintha nem adta volna oda a ruháit magától!
Mintha nem adott volna oda mindenét! Itt ez nem az adakozás pillanata, hanem a kifosztottságé, a megalázottságé. Ennyi vagyok, így születtem. Mélypont volt a kezdete az életemnek és mélypont a végén. Semmim nem volt akkor, beburkoltak József és Mária, s állatok lehelete melengetett a jászolban. Most elveszik tőlem a ruhákat, de már nem fázom, hanem perzsel az a tűz, ami a testemet belülről égeti és kifelé egyre inkább árad. Már nem félek, már mindegy. Nincsenek ruháim... Jobban fáj, hogy nem látom a barátaimat, akik mennyivel fontosabbak lennének! Nem látom anyámat sem, pedig tudom, hogy itt van. Elveszik a köntösömet, mint Józsefét, mikor a száraz kútba dobták a testvérei. Csak-hogy az enyémet nem egy gödölye, hanem a saját vérem festi pirosra. Jézust megfosztották utolsó ruháitól. Nekem mi az utolsó menedékem? Milyen lepleim, álarcaim vannak? Melyik az utolsó? Melyik az, amelyiket, ha elvesznek tőlem, igazán szégyelleném magam?

JÉZUST KERESZTRE SZEGEZIK

Kegyetlen kín ez. Recseg a csont, mállik a bőr! Szétszakad az elítélt keze, csuklója. Micsoda erő kell ahhoz, hogy találkozzon az ég a földdel. És az isten Fia képes arra, hogy felemelje a földet. De ehhez oda kell szegezzék, mert különben eltűnne előlünk, ahogyan később ez meg is történik, amikor a mennybe fölmege és csak állnak a galileai férfiak, égre emelt tekintettel! (Apcsel 1,11) De most még ide van horgonyozva, pányvázva a földhöz. Amit Ádám és fiai úgy meggyaláztak, hogy csak az összes gyalázat kiengesztelése árán lehetséges felemelni újra. Oda ahonnan vétetett, a teremtő Isten kezébe, aki egykor megteremtette a világot s a végén agyagot gyúrt, embert formált s belefújta a lelkét. Most itt függ, a szeretet és együttérzés szegei tartják az értünk való aggodalom keresztfáján! Köszönjük, hogy nem szakítottad ki magad Jézus, ebből a rettenetes kötelékből, nem hagytál itt bennünket, hanem haláلودig vonszoltad terheinket!

MEGHAL A KERESZTEN

A mikor a templom kárpitja közepén kettéhasadt. Merthogy a földet fölemeltem a végső pontig, míg lehetett, de az nem volt elég. „Miért hagytál el engem?” (Mt 27, 46) – kiáltottad. Ennél nincsen tovább! Ez a föld sanyarú állapotának a végső beismerése. Nincs tovább. Elpattan a húr, vagy megszólal a hang? És a hang szólalt meg a csendben: „Ez valóban Isten Fia volt!” (Mt 28, 54) S ez volt a pillanat, amikor megmozdult az ég, és szárnyaival betakarta a kiszenvedett testet. Az apa lehajolt és magához ölelte fiát. Amit nem fogadott el Ábrahámától, azt megcselekedte maga. Az Isten báránya ott függött az ég és föld között. Összekötötte a kettőt oly erővel, hogy még a katonák is, akik azért jöttek, hogy összetörjék a lábszárcsontjait – elbizonytalanodtak. Inkább csak átszúrták, zavartan, lesütött szemmel. Visszafogottan, de királynak kijáró tisztelettel. – Hogy beteljesedjen az Írás.

LEVESZIK A KERESZTRŐL

Leveszik a keresztről és anyja ölébe teszik. Máriát nézve értjük meg, hogy minden szülőnek el kell gyászolnia gyermekét. A gyermekünk nem a miénk. A szeretete sem a miénk. Nem vissza nekünk, hanem tovább kell adnia. Veszteséggel, nyereséggel? Ez a szülő története, és a gyerekeket oda kell adnom. Vagy a házastársának, vagy a megszentelt élet valamely közösségének, vagy... Vannak korán elveszített gyerekek, akiket a halálnak kellett odaadjunk, vannak különféle veszélyek, amik elragadhatják gyermekünket. Kábítószer, ital, anyagiasság ragadja el tőlünk. Már nincsen hatalmunk. Sirathatjuk, vagy hálát adhatunk. Ahogyan Mária is tette. Ő tudta, hogy mit teljesített be a fia, s hogy ebben mi volt az ő segítő feladata. Beteljesedett.

SZIKLASÍRBA TESZIK JÉZUS TESTÉT

A sziklabarlang elé hengerített kő a biztonságot jelenti. A titkot. Hogy a nagy dolgokat nem értjük, mert nem kell érteni. Megölelni, vagy szemébe nézni valakinek és meglátni őt ott belül. Nem kell érteni. Az igazán fontos dolgok megtörténnek. Ahogyan az elvetett magot is betemetem, hogy ki tudjon kelni. Abban a sírban még nem feküdt senki – hangsúlyozza az Írás. Teljesen új lap kezdődik a világ történetében. Nem családi kriptá volt. Olyan új, mint amilyen az a tömlő, melybe az új bort töltik. Harmadnapra húsvét hajnala virrad. Nem, Jézus nem a szikla-sírból lép elő! Nem színpadiasan érkezik vissza a történelembe! Jézust látni lehet, Jézussal találkozni lehet, Jézus megjelenik. A sírbolt kapu az új világra!

